WYNIA'S WEEK

Waarom groene Duitsers altijd nét iets maller zijn dan groene Nederlanders

Posted on 27 januari 2026 by Roelof Bouwman

Was Angela Merkel, kanselier tussen 2005 en 2021, de grootste catastrofe die de Bondsrepubliek in haar bijna 77-jarige bestaan is overkomen? Het zou zomaar kunnen.

Haar meest geciteerde uitspraak deed Merkel, dochter van een linkse DDR-dominee, in augustus 2015, op het hoogtepunt van de Europese vluchtelingencrisis: '*Wir schaffen das.'* Het bleek vooral politiek correct wensdenken. Het aantal asielzoekers in de Bondsrepubliek verdubbelde, maar succesvolle integratie bleef in veel gevallen uit. In plaats daarvan: massale uitkeringsafhankelijkheid, taalachterstanden, en riante oververtegenwoordiging in de criminaliteitsstatistieken. Over de islamitische terreuraanslagen door (illegale) migranten zwijgen we dan nog.

Naïef en toegeeflijk

Na de Russische inval in Oekraïne, in februari 2022, kreeg Merkel van de Oekraïense president Volodymyr Zelensky het verwijt dat ze jarenlang naïef en te toegeeflijk was geweest in haar relatie met Rusland. De beschuldiging raakte al snel wijdverbreid. Hoe heeft Merkel, die van alle westerse leiders het beste contact had met Vladimir Poetin, zich zo in hem kunnen vergissen? Waarom gaf zij in 2015, kort na de illegale Russische annexatie van schiereiland de Krim, toch groen licht voor de aanleg van de pijpleiding Nord Stream 2, die Duitsland nog meer afhankelijk maakte van Russisch gas? Waarom luisterde ze niet wat meer naar Oost-Europese leiders, die waarschuwden voor de groeiende Russische dreiging? En hoe kon ze onder deze omstandigheden de *Bundeswehr* zo laten verslonzen?

Ook de electorale doorbraak van *Alternative für Deutschland* (AfD) kan worden gezien als onderdeel van Merkels politieke nalatenschap. Nog nooit in het naoorlogse Duitsland – het gold als een bewijs van nieuwverworven deugdzaamheid – was een rechts-nationalistische partij erin geslaagd door te dringen tot de Bondsdag. De AfD lukte het, in 2017, vooral omdat Merkels CDU zich met haar pro-migratiekoers had vervreemd van conservatieve kiezers. Sinds de Bondsdagverkiezingen van vorig jaar is de AfD de tweede partij van Duitsland en in veel recente peilingen zelfs de grootste.

De ongetwijfeld meest funeste beslissing van Merkel was om definitief en versneld alle Duitse kerncentrales te sluiten. Zelfs haar partijgenoot Friedrich Merz, de huidige Bondskanselier, noemde het onlangs '*ein schwerer strategischer Fehler*': '*So machen wir jetzt die teuerste Energiewende auf der ganzen Welt. Ich kenne kein zweites Land, das es sich so schwer macht und so teuer macht wie Deutschland.*' Voor de volledigheid: Duitsland heeft mede dankzij het sluiten van de kerncentrales niet alleen torenhoge stroomprijzen, maar stoot ook veel meer CO2 per kilowattuur uit dan al haar buurlanden.

Merkels *Atomausstieg* dateert uit 2011, na een tsunami voor de oostkust van Japan. Daardoor deed zich een ernstige storing voor in de kerncentrale van Fukushima, en hoewel daarbij niemand om het leven kwam, raakte de publieke opinie in Duitsland bevangen door een golf van anti-nucleaire massahysterie.

Dat was geen toeval. Want hoewel sinds de jaren zeventig overal in de westerse wereld werd gedemonstreerd tegen kernenergie, was het verzet tegen *Atomkraft* in

Duitsland altijd het meest massaal en het meest hardnekkig. Dat paste ook prima bij de 'groene' traditie van het land, geworteld in de oeroude natuur- en woudenmystiek van de Germanen.

Religieuze bewondering

Bomen en bossen – zie ook het eikenblad op de Duitse euromunten van één, twee en vijf cent – gelden bij onze oosterburen al heel lang als symbolen van oorspronkelijkheid en geborgenheid. De Europese cultuurstroming die we kennen als de Romantiek deed daar in de achttiende en negentiende eeuw nog een flinke schep bovenop. De typisch 'romantische' afkeer van industrie, techniek, verstedelijking en verzakelijking, zorgde in Duitsland voor een bijna religieuze bewondering voor alles wat zich met natuur laat associëren: het plattelandsleven, kleinschaligheid, 'zuivere' voeding, 'schone' lucht maar ook naturisme en homeopathie.

De nazi's zorgden er in de jaren dertig voor dat veel van deze sentimenten een politieke vertaling kregen: van een verbod op vivisectie tot de oprichting van nationale parken en van campagnes voor het eten van volkorenbrood, streekproducten en groenten tot een rookverbod in partijgebouwen en wachtkamers van overheidsdiensten. Burgers werd in het Derde Rijk continu op het hart gedrukt gezond te leven en alert te zijn op ziekten. Hoe 'fout' de motieven van de nazi's ook waren, het betrof in veel gevallen wel degelijk pionierswerk op het terrein van preventieve gezondheidszorg en milieu- en natuurbescherming.

Eerste groene partij

Die traditie ging in het naoorlogse Duitsland niet verloren. Duidelijkste bewijs: in 1979 was de Bondsrepubliek het eerste Europese land waar een politieke partij op ecologische grondslag wist door te dringen tot een regionaal parlement. In 1980 volgde de oprichting van een landelijke partij (de *Grünen*), die drie jaar later debuteerde in de Bondsdag – met een programma waarin onder meer de sluiting van alle Duitse kerncentrales werd geëist.

Nergens ter wereld hebben anti-nucleaire sentimenten zulke diepe historische wortels als in Duitsland. Nergens ter wereld ook worden daar nu zulke zware offers voor gebracht. Zó zwaar dat zelfs de toekomst van de Bondsrepubliek als industriële grootmacht op het spel staat.

De Duitsers hebben een mooi woord voor het onder ogen zien en verwerken van historische zonden: *Vergangenheitsbewältigung.* De *Atomausstieg* van de toch al rampzalige Angela Merkel komt voor dat procedé ook in aanmerking.

Wynia's Week** verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee, ook in het nieuwe jaar? **Doneren kan zo**. **Hartelijk dank!